

Sint-Jan van het Kruis

Gelovend door en door.

Sint-Jan van het Kruis was een katholiek gelovend mens. Het zal je misschien doen glimlachen dat ik dit zeg. En toch moeten we vandaag de dag beginnen met uitdrukkelijk voorop te stellen wat eeuwen lang werd verondersteld, doch nu in twijfel wordt getrokken. Alsof de Heilige weliswaar een godsdienstig mens was, maar toch ten slotte iemand die evengoed boeddhist kon zijn als katholiek of protestant: bij wie het katholiek geloof slechts een uiterlijk kleed was, wat wel diende om zijn religiositeit uit te drukken, maar deze geenszins innerlijk beroerde.

Wanneer we iemand willen begrijpen, moeten we beginnen zijn woorden ernstig te nemen. En Sint-Jan méénde het wanneer hij schreef dat het niet in zijn bedoeling lag zich van het gezond gevoelen « *en van de leer van onze heilige Moeder de katholieke Kerk te verwijderen* » (BK prol. 2), aan wiens oordeel hij zich « *totaal* » onderwierp (GH prol. 4 en LV prol. 1). De kerkelijke leer is echter voor hem veel meer dan een beschutting tegen mogelijke afwijkingen ; zij leidt en voedt zijn leven. « *Wij moeten ons in alles laten leiden door de wet van de mens Christus en die van zijn Kerk en bedienaren* » (BK 2, 22, 7). Hij is een kerkelijk gelovige, maar dan ook tot de laatste consequenties: veel verder dan de meesten onder ons durven gaan, trekt hij met vaste hand de gevolgtrekkingen die in een radicaal geloof besloten liggen.

Dit geloof, zoals hij het ons voorhoudt en zoals hij het heeft beleefd, willen we nu nader beschrijven. We moeten echter van meet af aan opmerken dat het geloof heel onze persoon in beslag neemt: het is ons antwoord op wat ons geopenbaard wordt. En deze openbaring is tezelfdertijd een persoonlijke mededeling van waarheid en liefdevolle uitnodiging. Het geloof zal dus met de waarheid instemmen, er dieper in doordringen, en tevens op de uitnodiging ingaan.

Wie komt naar ons toe en op welke manier ? Dat is onze eerste vraag. Hoe ontvangen wij Hem ; of : hoe geloven wij ? Dat is onze tweede vraag.

Christus

Een kort gedicht beschrijft de liefde van Christus voor de mensen. In zijn verliefdheid beproeft Hij alles om hen naar Zich toe te halen. En ten slotte :

*Na lange tijd is Hij gestegen,
boven op een boom, openend zijn schone armen,
en daaraan hangend is Hij doodgebleven,
zijn borst ten eind gepijnigd door de liefde.*

Wie zegt dat Jan van het Kruis een koude heilige is, begrijpt hem niet. Zijn geloof gaat recht naar Christus, het mensgeworden Woord, de Bruidegom naar wie hij verlangt, wie hij weliswaar reeds bezit, doch verborgen, en naar wie hij verlangt om Hem te ontmoeten in de innigst mogelijke omhelzing : in open aanwezigheid. Dit is het avontuur dat in heel het Geestelijk Hooglied beschreven wordt. Over Christus raakt de heilige niet uitgepraat : « *Het is mogelijk altijd dieper door te dringen in Christus. Hij is als een rijke mijn met veel aderen vol rijkdommen. Hoe diep men ook graaft, nooit vindt men een einde of grens. Veeleer vindt men in iedere holte nieuwe aderen met nieuwe rijkdommen her en der* » (GH 37, 4).

De Vader

Maar Christus is niet alleen. Hij is het Woord van de Vader en zal ons dus naar Hem voeren. Verenigd met de Zoon, gaan wij vertrouwelijk om met de Vader ; we bidden in alle eenvoud het gebed dat de Zoon zelf ons heeft aangeleerd : het Onze Vader (BK 3, 44, 4). En als een zachte hand, « *vol medelijden en liefde* », maar tevens « *sterk en machtig* » (LV 3, 16-17) verlost de Vader ons van onze zelfzuchtige grillen en neemt ons in Zich op... als wij Hem

maar laten begaan.

De H. Geest

Vader en Zoon geven ons de derde Persoon, de H. Geest, hun persoonlijke Liefde, die ons helemaal wil doorvlammen. Een vuur van oneindige felheid, dat niet benauwt maar het hart verruimt (LV 2, 3), het doet beminnen met goddelijke kracht, « *iedere ziel zoals het haar aantreft, de ene meer, de andere minder voorbereid* » (LV 2, 2).

De H. Drieëenheid

« *Zo iemand Mij liefheeft, zal hij mijn woord onderhouden ; dan zal mijn Vader ook hem beminnen en Wij zullen tot hem komen en ons verblijf bij hem nemen* » (Joh. 14, 23). Sint-Jan van het Kruis haalt deze woorden van Christus aan om ze onmiddellijk toe te passen op het geloofsleven in zijn rijkste ontplooiing : « *Dit moet toch betekenen dat Hij, zo iemand leven en verblijven doet in de Vader, de Zoon en de H. Geest, in Gods leven dus, zoals de ziel in deze zangen te verstaan geeft* » (LV prol. 2). Maar hij weet evenzeer dat de kern van dat leven verborgen ligt in iedereen die al was het maar een greintje van de echte liefde voor Christus heeft. « *Men dient op te merken dat het Woord de Zoon van God, samen met de Vader en de Heilige Geest op verborgen wijze in de binnenste kern van de ziel aanwezig is* » (GH 1, 6).

In de geloofsartikelen

Hoe weten wij dat God drie-een is, dat Hij in ons woont om ons aan zijn eigen leven te laten deelnemen ? Hoe anders dan, omdat Christus het ons gezegd heeft ? « *Niemand kent de Zoon, dan de Vader alleen, en niemand kent de Vader, dan de Zoon alleen en hij, aan wie de Zoon het openbaren wil* » (Mt. 11, 27). Wanneer de Kerkleeraar spreekt over de « *leerstellingen en artikelen die het geloof ons te geloven voorhoudt* » (GH 12, 4), dan verstaat hij daaronder meer dan de zgn. twaalf artikelen van het symbolum des Geloofs. Zij zijn alles wat Christus ons over zijn leven en zijn bedoeling met ons gezegd heeft en zoals de Kerk het ons voorhoudt (GH 5, 3 ; BK 29, 12) ; kunnen we ze ook in het algemeen de « *mysterieën van het geloof* » noemen (GH 4, 3).

Wanneer God spreekt, is het natuurlijk zijn bedoeling ons iets te zeggen : zijn woorden hebben een betekenis : « *zo drievoudig en één als Hij is, zo drievoudig en één stelt het geloof Hem ons voor* » (BK 2, 8, 1). Daarom geeft het gelovig aanvaarden een werkelijke kennis, geen volmaakte kennis weliswaar, maar niettemin een werkelijk bezit : door die ' artikelen ' komen de Drie Personen zich aan ons openbaren. « *Omdat de mededeling van die waarheden niet volmaakt is, zegt zij dat zij als een schets, als een ' vaag beeld ' zijn in haar binnenste. Een schets is geen volmaakte schilderij. Zo is ook deze mededeling door het geloof geen volmaakte kennis. De waarheden, die door het geloof in de ziel gestort worden, zijn daar als een schets* » (GH 12, 6).

Het heelal

De kennis van Gods innerlijk leven dat stroomt door de Vader, de Zoon en de H. Geest, deint verder uit. Immers, in het Woord schiep de Vader het heelal, dat « *als het ware een afdruk is van Gods voetstap* » (GH 5, 3 ; BK 2, 8, 3). En toen de Zoon mens werd « *verhief Hij de mens tot de schoonheid van God. In hem verhief Hij bijgevolg ook alle schepselen... Bij deze verheffing door de menswording van zijn Zoon en de glorie van zijn verrijzenis naar het vlees, bekleedde de Vader de schepselen met schoonheid. En dit niet ten halve, maar wij kunnen zeggen dat Hij ze achterliet geheel bekleed met schoonheid en waardigheid* » (GH 5, 4). Alles wat we zien, krijgt dus voor de gelovige mens een sacrale betekenis : alles wordt gezien in zijn betrekking tot de mens, die op zijn beurt in Christus een onvermoede heerlijkheid heeft ontvangen.

Ten slotte wordt dus niets uit het geloof uitgesloten : geleid door Gods woord in de Kerk weet de gelovige dat de Vader door Christus in de H. Geest de mensen uitnodigt tot deelneming aan hun eigen leven en hoe de hele wereld werd geschapen en getooid om het de mens gemakkelijker te maken met Hem om te gaan.

Wat is nu geloven?

Vanzelfsprekend moeten wij ingaan op de bedoeling die de Vader met ons voorheeft. Dat betekent vooreerst dat wij de waarachtigheid aanvaarden van de drie goddelijke Personen en van hun betrekkingen met ons. Geloven is eerst en vooral dit : het is een genade die ons instemmend God en het goddelijke doet kennen, door het voor waar aanvaarden van het getuigenis van God zelf. God is eindeloos betrouwbaar en Hij is Waarheid, dus eindeloos geloofwaardig. Maar geloven wil ook iets meer zeggen : aangezien wij aannemen dat Zij ons uitnodigen om aan hun eigen geluk deel te nemen, worden wij er toe gedrongen hun aanbod te aanvaarden : ons door hun liefde te laten inpalmen. Uit dit geloof in Gods liefde spruit wederliefde voort. Beide gaan normaal samen. Al blijft het mogelijk dat iemand nog wel gelooft maar niet meer bemint, dit is een wantoestand die niet lang leefbaar is : een zondaar keert tot God terug óf hij wil ook niet meer geloven dat hij door Hem bemind wordt.

Naar meer kennis

Gaan wij nu na hoe het geloof verder groeit. Het geeft, hoorden wij Sint-Jan van het Kruis zeggen, een zekere, maar onvolmaakte kennis. Het is dus heel natuurlijk dat wij méér willen kennen, vooral wanneer het gaat, zoals dit hier het geval is, om de kennis van Personen die ons liefhebben en die wijzelf ook beminnen. Is iemand die bemint, wel ooit voldaan over hetgeen hij reeds weet van de beminde persoon ? Zo beschrijft de Kerkleraar in de eerste strofen van het Geestelijk Hooglied hoe de mens, die verliefd geraakte op Christus, heftig zoekt naar nauwer contact met Hem.

Een van de eerste middelen hiervoor is voorzeker hetgeen wij de meditatie noemen. Indien immers de ' geloofsartikelen ' ons Christus laten kennen, is het helemaal normaal dat wij daarover verder nadenken, vooral als het zijn woorden zelf zijn : met het Evangelie dringen wij dieper door in Christus' persoon en gaan wij Hem nog hartelijker beminnen. En met Hem ook de Vader en de H. Geest. Het is dus geen kennis die ons koud laat. Geen kennis om de kennis zelf. Maar een kennis van de beminde Zoon om Hem nog meer te kunnen liefhebben. Sint-Jan spreekt daarom bij voorkeur van een « *liefdevolle kennis* » die wij in de meditatie opdoen (BK 2, 14, 2)¹. En dat deze vooral op Christus gericht moet zijn, blijkt uit de raad die hij aan de beginners geeft : « *Koester doorlopend het verlangen in alles Christus na te volgen door uw leven aan het zijne gelijkvormig te maken. Ge moet zijn leven overwegen om het te kunnen navolgen en u in alle omstandigheden te gedragen zoals Hij zich gedragen zou hebben* » (BK 1, 13, 3).

Doch indien alle schepselen een zekere gelijkenis met God hebben (GH 14, 25), moet het mogelijk zijn ook langs hen om iets meer van Gods schoonheid en wijsheid te kennen. We weten dat de Heilige, uren lang in verrukking kon staan voor de klare sterrenhemel of geknield liggen tussen de bomen van de tuin : hij had er God gevonden. Weliswaar was dat geen meditatie meer : eerder nog dan door de natuur naar God op te stijgen, daalde hij van God neer naar wat een afluans van Hem is. Maar wanneer hij zijn kloosterlingen de vrije natuur inzond om te bidden, zou hij hun helemaal niet verboden hebben daar in geloof naar Hem te zoeken die aan alles zijn schoonheid meedeelt. Op voorwaarde natuurlijk dat zij niet aan de natuur bleven hangen².

Het volle geloofsleven

Een louter verstandelijke studie, hoe scherp zij ook moge doorgevoerd worden, blijft nog ver verwijderd van de kennis die uit een concrete contactname met Christus voortspruit. Wij kunnen over een persoon allerlei feitjes opzoeken, ze samenvoegen om ons een zekere voorstelling van zijn karakter en leven te vormen. Maar al dat

kunstig knutselwerk betekent niets, vergeleken bij het kennen... en aanvoelen van diezelfde persoon in een intieme omgang.

In zo'n persoonlijke omgang met Christus worden wij door de meditatie ingewijd. Deze is dus heel iets anders dan een droog verstandelijk navorsen. En toch ! Hoe dichter wij bij Christus komen, hoe beter wij ervaren dat Hij langs alle kanten uitstijgt boven wat wij van Hem kunnen te weten komen.

Hier krijgt het geloof zijn kans om zich ten volle te ontplooien volgens zijn eigen karakter. En dit karakter is het dat Sint-Jan op bijna elke bladzijde van zijn werk onderstreept. Hoeveel we ook van Christus, van de Vader en de Geest en van hun eigen leven kennen, er blijft nog veel meer te kennen over. Geloven is zonder twijfel alles aanvaarden wat God ons gezegd heeft ; maar het is eveneens er van bewust zijn dat onze kennis zo onvolmaakt is, dat zij eerder een niet-weten, dan een weten is. Het blijft een duistere kennis, met de klemtoon op « *duister* » (BK 2, 5, 1). Hoe wij ons ook inspannen of hoeveel ons ook gegeven wordt, nooit zal die duisternis hier op aarde helemaal verdwijnen.

Uit deze waarheid, die door de katholieke leer bevestigd wordt, trekt onze Kerkleeraar nu met vaste hand alle gevolgtrekkingen. Ook hier is hij gelovig door en door. Maar velen zullen wellicht voor zijn radicale gedragslijn terugschrikken. Misschien ook omdat zij hem niet goed begrijpen.

De kern van het geloofsleven kunnen wij best aldus bondig samenvatten. Aangezien onze geloofskennis God en zijn leven nooit kan omvatten, is het beter daarop niet te steunen, uitdrukkelijk te erkennen dat wij Hem met ons verstand niet kunnen omvatten ; ons dus in het duister te houden. Ja zelfs, elke klaar omljnde kennis, die wij op de een of andere manier over God zouden opdoen, laten wij best terzijde, omdat zij ontoereikend is om de Onvatbare te vatten. Deze afwijzende houding is geen smaad aan wat God over Zichzelf heeft geopenbaard : zij brengt Hem integendeel de grootste hulde omdat zij bevestigt dat Hij nog veel meer is dan wat Hij gezegd heeft. En tevens blijft zij verlangend uitzien naar wat Hij in het duister, onzegbaar, van Zichzelf wil laten aanvoelen. « *Om daartoe vrij en open te blijven mag zij (de ziel nl.) zich op geen enkele wijze laten voorstaan op wat zij geestelijk of zintuiglijk in haar ziel mocht opgenomen hebben. Dit alles moet zij van veel geringer waarde achten. Hoe hoger zij immers datgene schat - het zij geestelijk of niet - wat zij begrijpt, geniet of zich verbeeldt, en hoe hogere waarde zij daaraan toekent, des te meer raakt zij kwijt van het hoogste goed en des te langzamer bereikt zij dit. Hoe geringer zij in vergelijking met het opperste goed datgene acht wat zij kan bezitten hoe groot dit ook is, des te meer waarde hecht zij aan dat hoogste goed en des te hoger schat zij dit. Bijgevolg zal zij het ook des te dichter naderen* » (BK 2, 4, 6).

Dat hoogste goed is God zelf met alles wat Hij is.

Het is opvallend dat Sint-Jan de meditatie nooit een werk van het geloof noemt. Dit betekent niet dat volgens hem het geloof daarin niet werkzaam is. Integendeel, de eerste activiteit van het geloof bestaat juist in het aanvaarden en ontwikkelen van de kennis die ons door de geloofsartikelen wordt gegeven. Maar het geloof heeft nog een andere activiteit en deze is het die hij vooral wil verklaren : de gegeven kennis overstijgen om van God veel meer te verwachten. Naarmate wij meer in zo'n geloof leven, zullen wij inniger met God verenigd zijn en Hem beter kennen.

Wie deze leer van de Heilige voor ogen houdt, ziet door al zijn geschriften dezelfde leidraad lopen. Altijd en overal komt hetzelfde motief als een refrein terug : God is meer dan alles wat we klaar kunnen weten. Meer dan onze natuurlijke kennis, meer dan al onze gevoelens, meer dan visioenen, meer dan wat Hij zelf ons in duidelijke woorden openbaart. En onmiddellijk volgt de toepassing op de liefde : Hij is ook meer

waard dan wat we in een schepsel kunnen beminnen. Lees met deze grondgedachte de 'Bestijging', de 'Donkere Nacht' en zelfs een groot gedeelte van het 'Geestelijk Hooglied'. Houdt u niet op bij sommige uitweidingen. Alles wordt dan duidelijk : met rechtlijnige eenvoud gaat de Heilige rustig verder bij het toepassen van dezelfde regel op elk bijzonder geval dat hij ontmoet.

Misprijzen van de geloofskennis?

Doch de lezer zal misschien een zekere wrevel voelen opkomen bij zo'n radicale afwijzing van de kennis en van de begrippen over God. Daarom moeten wij een gevaarlijk misverstand voorkomen en de bedoeling van onze Heilige juist begrijpen. We zeiden het reeds, maar het is niet overbodig het te herhalen : hij aanvaardt alles wat God geopenbaard heeft. De « *artikelen van het geloof* » zijn het zilveren omhulsel van de gouden vaas, die God zelf is (GH 12, 4) ; het zou dus zinloos zijn de artikelen te verwerpen om het goud te behouden. Hij schat ook naar waarde de theologie, de wetenschap « *waarin de godgelijke waarheden verstaanbaar worden gemaakt* » en wendt ze zelf aan bij het opstellen van zijn werken (GH prol. 3). Er is nog meer : de meditatie, die eerste fase van het inwendig gebed, wordt door de geloofskennis beziel en geleid.

Zijn afwijzende houding tegenover de geloofsbegrippen blijft beperkt tot de gebedstijd en zelfs hier veronderstelt hij dat men tot een voldoende geestelijke rijpheid gekomen is³. Twee zaken die we in 't kort moeten verklaren. Toen hij rector was van de eerste vormingshuizen, stond hij er op dat zijn fraters-studenten flink studeerden. Hij liet hen volgens de gewoonte van die tijd openbare disputen leiden en nodigde zelfs universiteitsprofessoren uit om aan het tornooi deel te nemen. Wat de praktische regeling van het dagelijks leven betreft, heeft hij deze categorische regels geschreven, die op zich alleen al duidelijk genoeg bewijzen dat hij zich door de gewone geloofskennis laat leiden : « *God heeft graag dat het bestuur en de leiding van de mens geschiedt door een ander mens die aan hem gelijk is, en dat de mens geleid en bestuurd wordt door het natuurlijk verstand* » (BK 2, 22, 9).

Deze natuurlijke kennis wordt niet voorgelicht door buitengewone visioenen, maar door de geloofskennis die in ieders bereik ligt. Daarom schreef hij een hoofdstuk eerder : « *Zij hebben de natuurlijke rede, de wet en de evangelische leer, waardoor zij op ruim voldoende wijze de goede richting kunnen vinden. Er bestaat immers geen moeilijkheid of noodzaak, die niet door deze middelen kan opgelost of uit de weg geruimd worden, zeer tot genoegen van God en tot voordeel van de zielen* » (BK 2, 21, 4).

In onze taal betekenen deze regels eenvoudig : dat wij ons gezond verstand moeten gebruiken, het evangelie en de Kerk volgen. De Kerkleeraar heeft niets van een dweper !

In het gebed zelf raadt hij de beginners de meditatie aan : ze is noodzakelijk (LV 3, 32) ; ze brengt ons dichterbij God (BK 2, 12, 5) ; we leren Hem kennen en beminnen (BK 2, 14, 2) ; we worden aan zijn bijzijn gewoon en krijgen smaak in Hem zodat we gemakkelijker alles verzaken wat niet met Hem overeenstemt (BK 2, 17, 4). Het zou dus onvoorzichtig zijn haar in het begin te verwaarlozen : niet te willen werken en zo maar stil af te wachten wat God ons wil meedelen. Dat zou gevaarlijke nietsdoenerij worden. Om dit te voorkomen heeft Sint-Jan zijn vermaarde drie kentekens opgesteld, waarmee kan uitgemaakt worden of wij dat eerste stadium, de meditatie, mogen verlaten (BK 2, 13-14) ; zelfs dan vergeet hij niet ons op het hart te drukken dat wij niet mogen denken « *nooit meer te moeten proberen meditatie te houden* » (BK 2, 15, 1).

Door de meditatie zijn we evenwel geestelijk rijper geworden ; d.w.z. onze kennis is dieper geworden en onze liefde eenvoudiger. Maar iedereen ziet aanstonds in dat zij niet verloochend wordt. Indien wij niet meer naar de afzonderlijke waarheden, naar de « *artikelen* » terugkeren, is het niet omdat wij iets anders, maar omdat wij veel beter kennen wat zij zo onvolmaakt uitdrukken. En dit is een echte g e l o o f s houding : eerder dan ons vast te klampen aan de beperkte klaarheid die de geloofsartikelen ons meedelen, gaan we nu naar God zoals Hij feitelijk is : onbegrijpelijk, onomvatbaar,

goed zonder grens, wijs zonder maat. En deze gedachte, die eigenlijk meer een ontkenning dan een bevestiging insluit, is nu voldoende om bij Hem te blijven. Dat wordt dan de ' zuivere ' geloofshouding.

Te streng?

Stil bij de Heer blijven zonder naar een tastbaar punt te zoeken, zonder de steun van een bepaalde kennis, kan voor een tijdje voldoening geven. Maar het duurt niet lang of men wordt onrustig ; men gaat die stilte voor tegennatuurlijk tijdverlies aanzien. Ook de radicale houding tegenover de visioenen, de persoonlijke openbaringen, tegenover het genot in de schepselen, in de natuur, kan te streng schijnen.

We moeten ons herinneren dat Sint-Jan van het Kruis naar het hoogste mikt (nu zouden we zeggen, hij gaat voor goud). En wie dit wil bereiken, mag met geen halve middelen vrede nemen. « *Eén gedachte is meer waard dan de hele wereld : God alleen is haar daarom waardig* », schreef hij aan een moniale van Beas. En voor alle karmelietessen van hetzelfde klooster commentarieert hij het psalmwoord (81, 11) : « *Sper uw mond wijd open en ik zal hem vullen* » : « *Naar de hemel moet men zijn mond open houden, de mond van het verlangen, leeg van al het andere dat hem kan vullen* » (Brief 20). Welnu, de radicale geloofshouding is juist die welke overtuigd is van hetgeen ons geloof zegt : dat geen enkel schepsel enige proportie heeft met God. Om Hem dus vollediger te kennen en te beminnen, voor zover dit hier op aarde mogelijk is, moeten wij eerder boven de schepselen uitstijgen dan er aan te blijven hangen, eerder leeg zijn dan verzadigd met kleine brokjes van kennis en genoegens.

Ten slotte doet Sint-Jan niets anders dan de kern van het Evangelie vertolken, dat het kruis van Christus predikt voor al wie Hem van dichtbij wil volgen. Zonder franjes, zonder omwegen en zonder de realiteit te verdoezelen, stelt hij niet zijn eisen, maar die van Christus. Niet zonder weemoed schrijft hij : « *Ik zie, dat Christus heel slecht gekend wordt door mensen, die zich als zijn vrienden beschouwen* » (BK 2, 7, 12). Want weinigen schijnen te begrijpen wat vereist wordt voor die innige, diepe kennis in liefde, die in het persoonlijk contact met Hem tot stand komt. Maar Sint-Jan geloofde in Hem, door en door. En volgens zijn geloof leefde hij.

Amalus de Sutter o.c.d. 1968

Bewerkt door Broeder Hendrikus o.c.d.s. 2011

Impr. Pater Jacqmin

GH = Geestelijk Hooglied

BK = Bestijging van de berg Karmel

LV = Levende vlam van Liefde

1. Over de meditatie bij Sint-Jan van het Kruis kan men uitvoeriger lezen: *La méditation chez saint Jean de la Croix*, in *Ephemerides Carmeliticae 11* (1960), blz. 176-196.
2. Zie *Innerlijk Leven* 21 (1961), blz. 149.
3. Tegenover visioenen en dgl. staat hij *altijd* afwijzend, omdat deze volgens hem niets met het geloofsleven te maken hebben.